

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

Upraviništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četverstopne petiti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Pesamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

„Soča“ ne neha lagati in zavijati.

Na „Sočino“ opombo, da „Gorica“ ne neha pisati o nekdanjih Sloginih šolah in o Šolskem Domu, pribijemo dejstvo, da nas je vsakikrat, ko smo v teku pol leta pisali o tem predmetu, „Soča“ sama v to izzvala, ker je prinašala o tej zadevi grde laži in je zavijala resnico. Naša dolžnost je bila te laži zavračati in zavijanja pojasniti; to smo do sedaj vedno storili in tega tudi v bodoče ne opustimo. — Tisto, že stokrat pogreto laž o izkoriščanju Šolskega Doma v klerikalne namene „Soča“ zopet ponavlja, če tudi je sama prepričana, da piše neresnico; a zdi se ji potrebno to laž pogrevati, da odvrne pozornost ljudstva od izkoriščevanja slov. goriških denarnih zavodov od izvestne strani. „Soča“ jezi, da priznavamo dr. Gregorčiču istinite zasluge za slov. šolstvo v Gorici in vse kaže, da bi se s takimi zaslugami in vspehi rad kdo drugi štulil, a revež ne more, zato pa ta jezica. — Kar se tiče Sloginih zavodov v prvi dobi, je resnica ta, kakor smo mi pisali, da sta se dr. Tonkli in dr. Gregorčič do 1890 l. vspovedno za nje trudila; prvi je prinašal zdatno podporo z Dunaja — koliko pa je dr. Gregorčič že žrtvoval za slov. šolstvo v Gorici! — drugi je zavode nadzoroval, vodil ter oskrboval podrobno delo. To je resnica.

Grda laž je „Sočina“ trditev, da dr. Gregorčič ni imel poguma razširiti šolo, da bi jo tudi dečki lahko obiskovali. Naravnost osmeši se pa s svojimi tozadevnimi dokazi, kakor: „Tisti, ki je hodil od hiše do hiše ter na podpisano polo nabiral obveze za mesečne prispevke, je bil nekdo drugi“. To je pač čisto naravno; kaj naj hodi dr. Gregorčič od hiše do hiše, če ima koga drugega, kateremu lahko ukaže in ga za to na ta ali drugi način plača? In kdo ima večjo zaslugo za stvar, ali tisti, ki je osebo poslal po določenem poslu, ali oseba, ki je potem, ko je določene hiše po naročilu obrala, prinesla izpolnjeno polo — „tisto garancijo“ —? Vprašamo „Sočo“: Kdo je prisiljen izkaz slovenskih šoloobveznih otrok, ki so bili rojeni ali pa so stanovali po vseh štirih župnijah goriškega mesta? Kdo je potem poizvedel za ulice in stanovanje slov. starišev, ki so imeli šolodolžne otroke? Kdo je potem na podlagi tega s težavo zbranega materiala odredil podpisovanje starišev in legalizacijo? Ali je bila morda to tista oseba, ki je bila poslana poizvedovat za stanovanje ali pa obveščala stariše, naj se pri notarju zglasijo? „Soča“ dobro ve, kdo je vso zadevo vodil, ona dobro ve, da gre „nimbus“ v tem pogledu edino dr. Gregorčiču, ki je z delom in novcem toliko storil za slov. šolstvo v Gorici, kakor še nikdo poprej in malo je upanja, da bi kdo v tem pogledu njemu enak v doglednem času sledil. Škandal je, da se najdejo ljudje, kakoršni so okoli „Soče“, ki vsled strankarskih strastinočejo očitne resnice priznati. Če že nočejo dobre stvari podpirati, če že nočejo biti dobrotniku hvaležni, naj bi bili vsaj toliko dostojni.

„Sočina“ trditev o „zapackanju“ zadeve o mestni slov. šoli od strani dr. Gregorčiča, je taka stereotipna laž, kakor ona o izkoriščanju Š. D. v klerikalne namene ter o zvezi dr. Gregorčiča z dr. Pajerjem. Če se pa pisca teh laži pozove, naj se podpiše pod svojo trditev, tedaj mu pa izgine pogum. Ven s podpisom, če ste možje!

„Soča“ očita „Gorici“, da se poslužuje v polemiki nepoštenih sredstev in sicer zato, ker je trdila, da je „Soča“ prinesla laž, ki se glasi: „Mnogo, če ne največ zaslug za Slogine šole ima A. Gabršček“. Prosimo, kaj je na tem nepoštenega? Ali je „Soča“ prinesla to laž ali je ni prinesla? Resnica je, da jo je prinesla, naj jo je napisal kdorkoli že in ko bi „Soči“ ne bila ugajala, ne bi je bila prinesla. Mi smo se tedaj posluževali le poštenega sredstva, namreč resnice. Pribijemo pa škandal, da se je že v sami ti polemiki o Š. D. posluževala „Soča“ zaporedoma nepoštenega sredstva, namreč laži in zavijanja resnice, vsled česar je tudi vsa ta polemika nastala.

Konečno pozivljamo „Sočo“, naj vpraša svojega lastnika, ali je res, da mu je pred leti ponudil dr. Gregorčič 600 K z namenom, naj jih pod svojim imenom daruje Sloginim šolam, da bi si na ta način pridobil dobro ime in zaupanje pri ljudeh, a da je ta približno odgovoril: „A saj bodo meni tudi dobro stale“, in je lepo kronice pobasal v svoj žep.

Iz tega se jasno zrcali požrtvovalnost dotičnika za slov. šolstvo v Gorici, a ob enem predrzno čelo, da si upa zadirati se v onega, ki je toliko in toliko deloval in žrtvoval v tem pogledu. Tri krasna šolska poslopja, ki so nastala po dr. Gregorčičevi inicijativi in največ po njegovem trudu, jasno pričajo svetu, kaj je storil ta mož za slov. šolstvo v Gorici. „Soča“ ne bode mogla z vsemi svojimi lažmi in zavijanjmi nikdar vtajiti teh izrednih uspehov; s svojim pisarenjem le pripomore, da ljudje prej spoznajo njene nečedne namene.

Sijajen uspeh deželne uprave pri javnih dohodkih.

V „Samoupravi“, list, ki ga izdaja deželni odbor, čitamo ta-le velezanimiv članek, ki potrjuje naša izvajanja v člankih o užitnini v polni meri, katere smo priobčevali svoj čas.

Užitnina.

Kakor znano, je bil sedanji deželni odbor prvi, ki je dognal skrajno krivico, ki je vladala pri pobiranju užitnine in dotičnih deželnih in občinskih doklad.

Prebivalstvo se je vedno bolj množilo, a dohodki na užitnini in na deželnih dokladah so ostali skozi desetletja neizpremenjeni.

Deželni odbor je marljivo proučeval aparat za iztirjevanje užitnine in je prišel do prepričanja, da se je na poti, ki so po njej romali užitninski davki iz žepov davkoplačevalcev v javne blagajne, mnogo denarja poizgubilo.

Pristojni činitelji, ki, ali niso krivice opazili, ali pa ji niso pripisovali nikake važnosti, so tudi nadalje odsto-

so potrjevali od eksercentov posameznih okrajev ustanovljene pogoditvene zadruge. Po tem sistemu se je zvišal dohodek državne užitnine v desetletju 1895.-1904. od 380.294 kron na 399.430 kron, torej za neznatnih 19.136 kron.

Deželni odbor, ki je bil odločen rešiti javne skupščine tolike škode, je napravil odločilen korak pri c. kr. vladi. Ta se je končno prepričala, da so škode, ki so jih imeli do tedaj visoki erar in samoupravne oblasti res znatne, in je s koncem leta 1904. odpovedala do tedaj veljavnim zadrugam in zakupom ter je sklenila pobirati od 1. januarja 1905. naprej užitnino v lastni režiji; zajedno je samoupravnim oblastim ponudila, da bode pobirala njih doklade brezplačno.

Deželni odbor je sprejel ponudbo, v kolikor se je tikala deželnih doklad in je priskrbel, da so se mogle okoristiti tudi številne občine.

Toda, nekatere občine se niso ozirale na priporočilo deželnega odbora in so sklenile za pobiranje dotičnih občinskih doklad zakupe z navadnimi trdkami.

Deželni odbor je vztrajal na načelu, ki ga je bila proglasila vlada, da namreč morajo pobirati doklade k užitnini isti organi, z istimi sredstvi, ki so veljavna za pobiranje temeljne užitnine, in je vsled tega razveljavil dotične starešinstvene sklepe, ki so dajali pobiranje užitninskih doklad v zakup.

Tisti, ki so imeli do tedaj od zakupov neverjetno velike dobičke, jih niso hoteli pustiti iz rok mirnim potom, in deželni odbor je bil nakrat zapleten v celo vrsto pravnih, ki so še pendentne.

Deželni odbor pa je mogel konstatirati že koncem prvega leta novega režima naravnost brilantne rezultate.

Prejemki na deželnih dokladah k užitnini so bili leta 1905. za 160.204 krone višji nego leta 1904.

Istodobno se prejele občine na občinskih dokladah k užitnini po 101 od sto, 121 od sto, 258 od sto in celo 1.120 od sto več nego leta 1904.

Vlada pa se ni hotela kljub vztrajnim zahtevam deželnega odbora formalno zavezati, da bo imela pobiranje užitnine vedno v lastni režiji in da enkrat za vselej izključi zakupe in dogovore. —

Deželni odbor je moral zatorej energično proglasiti načelo, da nikdar več ne bode dovolil, da bi se vrnila tiste razmere, ki so v občo škodo vladale v naši deželi do konca 1904.

Leta 1906. je deželni odbor izposloval, da se je vršilo z deželnimi odbori drugih dežel, ki so v tej stvari različno prizadete, posvetovanje v namen, da se konkretnje skupna akcija.

S pritrdilom deželnega odbora dolenje avstrijskega se je vršilo posvetovanje 14. julija 1906. v viteški dvorani deželne palače. Posvetovanja so se udeležili razven odposlancev našega deželnega odbora tudi zastopniki deželnih odborov istrskega, kranjskega, koroškega, štajerskega in tirolskega. Dasi nimata slednje navedena deželna odbora posebnega interesa pri pobiranju užitnine, sta vseeno zagotovila popolno moralno pomoč pri akciji drugih dežel.

Na poročilo deželnega odbora o izidu meddeželne konference je deželni zbor sklenil v svoj seji z dne 5. marcija

priznal, da se more vršiti pobiranje užitnine in njenih doklad na interesom države, dežele in občin popolnoma primeren način le po upravno odgovornih in finančno sointeresovanih organih;

trdil, da more ustanoviti tako organizacijo le država s tem, da pobira užitnino v lastni režiji, ali pa s tem, da odstopi pobiranje deželnim upravam;

prosil cesarsko vlado, naj organizira pobiranje užitnine tako, da ga bode imela stalno v lastni režiji, pri čemur se mora zjamčiti pobiranje polnih zneskov; ako bi to iz kateregakoli razloga ne bilo mogoče, naj odstopi pobiranje užitnine na primeren način deželnim upravam;

poblastil deželni odbor, da ukrene pri visoki vladi kar treba, da se izpolni zahteva, izražena v tej resoluciji, in da uvede z drugimi deželami pogajanja v svrhu skupnega postopanja v zgoraj navedenem smislu.

To resolucijo je naznanil deželni odbor avgusta meseca 1907. c. kr. finančnemu ravnateljstvu in ji je priložil obširno in vsestranski utemeljeno poročilo.

Kar se tiče pogodb je deželni odbor navajal klasične slučaje (ki jih je mogel dokazati), ko so si dale nekatere tvrdke z namenom, da formalno opravičijo pred oblastjo pogoditev, odstopiti s posebno pogodbo individualno pobiranje užitnine, potem pa so to pobirale po tarifi in niso priznavašale niti členom pogoditvene zadruge.

Z ozirom na to, da nikakor ne bi bilo v interesu države, dežele in občin, ako bi se zopet uvedel do leta 1904. veljavni način pobiranja užitnine, je deželni odbor, ki mu je bilo na tem, da se stalno organizuje pobiranje užitnine tako, da se zjamči iztirjevanje vseh dohodkov na užitnini in dotičnih dokladah, izjavil: ako bi se vlada ne hotela pečati s tako organizacijo, marveč bi se ji zdelo primernejše odstopiti pobiranje erarske užitnine in dotičnih avtonomnih doklad deželi, je pripravljen podati podrobne podatke o uresničenju te misli.

Do začetka leta 1908. ni došel od kompetentne strani nikak odgovor.

Koncem aprila istega leta je deželni odbor vnovič pospešil rešitev, da bode vedel, ali je vlada voljna ustanoviti stalno in primerno organizacijo, da se zjamči pobiranje polnih dohodkov na užitnini in dotičnih dokladah, in ali in v koliko se je pomnožilo osebje, ki mu je poverjeno pobiranje.

Koncem septembra 1908. je odgovorilo c. kr. finančno ravnateljstvo deželnemu odboru na vse informacije, prošene z zgoraj omenjeno pospešnico, da se bode pobirala užitnina v naši pokneženi grofovini glasom odloka c. kr. finančnega ravnateljstva z dne 29. avgusta 1908. tudi leta 1909. v državni režiji.

In leta 1910?.....

Očividno priznava c. kr. vlada (in kako bi ne), da je najkoristnejši način pobiranja užitnine in dotičnih doklad oni, ki je sedaj v naši deželi v veljavi že peto leto, in da bi pomenjalo žrtvovati državne, deželne in občinske interese, ako bi se hotelo zopet uvesti zakupe in dogovore z zadrugami.

To priznava vlada molče, ker je vsako leto podaljševala pobiranje užit-

tega dežela in občine dobiček, pričajo jasno številke, ki jih spodaj navajamo.

Ampak, da se vlada brani formalno zavezati se, da bode vedno popolnoma iztrjevalni aparat tako, da bodo zajamčeni vsi vplačani dohodki; nadalje, da v nasprotnem slučaju odstopi pobiranje deželnemu odboru, ki bi prevzel pobiranje v občnem interesu — da se tega brani, to da misliti in zbuja dvome za bodočnost. Iz tega razloga bodeta morala deželni zbor in odbor vztrajno energično delati na to, da se na en ali drug način trajno zagotove do najdaljše bodočnosti tiste razmere pri pobiranju užitnine, ki so se pokazale v zadnjih štirih letih kot jamstvo za gospodarsko povzdigo dežele in občin in kot velekoristne za državo.

* * *

Deželne doklade kužitnini (odmerjenje neizpremenjeno s 120 od sto) so dale v celi deželi čistih:

leta 1904.	kron 479.316—
„ 1905.	„ 698.990—
„ 1906.	„ 686.943—
„ 1907.	„ 640.555—
„ 1908.	„ 705.847—

Leta 1904. so bili v veljavi še zakupi in pogoditvene zadrage.

V primeri s prejemki leta 1904., potem ko je sprejela pobiranje c. kr. finančna v svojo režijo, je bilo več dohodka:

leta 1905.	kron 219.674—
„ 1906.	„ 207.627—
„ 1907.	„ 161.239—
„ 1908.	„ 226.531—

Torej kron 815.071—
je, ki jih je deželni odbor samo v štirih letih iztrgal zasebni špekulaciji in odmenil obćim interesom; približno enake koristi so imele občine in država.
(Konec prihodnjič.)

Dopisi.

Rubije. — Kakor je bilo v „Gorici“ uže sporočeno, je tržaški namestnik princ Hohenlohe podelil nadzorniku delavcev barona Bianchija, posestniku Ivanu Vižintinu častno kolajno za 40-letno zvesto službovanje. Namestnik je pooblastil barona Bianchija, da pripne na prsi svojem ušlužbencu častno kolajno, kar se je zgodilo v soboto. Baron Bianchi je povabil svoje ušlužbence v grad (20 po številu) in držal nagovor na Vižintina, ki ga je postavljaval v vzgled drugim njegovim ušlužbencem. Vižintin je bil v službi v rubijskem gradu še predno je prišel baron Bianchi v Rubije, ko so bile Rubije last grofa Pompeja Coronini. Služi pod rubijskimi lastniki uže 53 let. V nagovoru je baron Bianchi izrazil svojo zadovoljnost nad Rubijci ter pohvalil njih obnašanje in z zadovoljstvom konstatiral, da nimajo oblasti nikoli opraviti z Rubijci zaradi kekega kaznjivega dejanja. Rekel je: To je meni in Vam v čast in ponosen sem, da imam okoli sebe ljudi uzonega obnašanja. Na koncu je zaklical trikratni živio na odlikovanca, kar so storili vsi navzoči. — Baron Bianchi je preskrbel za ta večer ušlužbencem večerjo v gostilni g. Ivana Peliconi, kjer so se zabavili med petjem in napitnicami. Pozabili niso pri tej veseli priliki tudi našega ljubljenege „Šolskega Doma“ in nabrali so 1070 K. Med splošnim veseljem in navdušenjem je minul ta večer, ki ostane Rubijcem v spominu.

Politični pregled.

Avstrijski parlament.

Baron Bienerth je danes ob otvoritvi parlamenta imel daljši govor, v katerem je očrtal zunanji politični položaj in razvil delavni program državnega zbora, zlasti glede na jezikovni zakon za Češko. Jutri bo finančni minister razvil o nameravani sanaciji deželnih financ

ter o novih davkih za državo. Podržaviti namerava namreč davek na pivo, ki ga imajo po posameznih deželah uvedenega.

Weckerle demisioniral.

Včeraj je Weckerle v ogrski zbornici med velikansko pozornostjo naznanil svojo demisijo. Izvajal je, da je avstrijska vlada posebno z ozirom na parlamentarni položaj odklonila zahtevo ogrske vlade po ločeni banki, pa tudi med člani ogrske vlade da ni bilo v tem vprašanju edinstva. Prosi zbornico, da se odgodi. Razvila se je nato debata.

Deželne finance.

Finančni minister Bilinski je zbranim zastopnikom dežela na Dunaju naznanil, da hoče sanacijo deželnih financ izvesti v zvezi z zvišanjem državnih dohodkov. Zvišati hoče dohodke za 60 milijonov kron, od katerih prepusti deželam 40.000.000, za državo pa pridrži 20 milijonov. Od osebne dohodnine in od davka na žganje, od katerih je država že doslej prepuščala delež deželam, vzame za podlago znesek iz leta 1907. ki je bil najvišji, davek na pivo pa pridrži država sama sebi in se torej nehajo samostojne deželne naklade. Letos se določi za dežele skupaj 105 milijonov kron. Goriška bi dobila po tej uredbi 555.000 kron. Do glasovanja ni prišlo. Ker Moravska, Šlezija in Koroška po ključu Bilinskega dobe nekoliko manj, nego je bilo lani nameravano.

Bolgarija kraljestvo.

Angleška, Francoska in Rusija priznajo Bolgarijo kot kraljestvo takoj, ko turški parlament odobri sklenjeni dogovor med turško in bolgarsko vlado.

Bosanska zadeva definitivno urejena.

Anglija, Francija in Rusija so te dni izjavile, da je § 29. berolinske pogodbe smatrati ukinjenim. S tem je bosanska zadeva do zadnjega dognana in urejena.

Dogodki v Carigradu.

V soboto na vse zgodaj so pričele mladoturške čete prodirati v Carigrad. Med njimi in med onim vojaštvom, ki je ostalo sultanu zvesto in ki je tvorilo carigrajsko posadko, je nastal boj. Posebno so se branili vojaki, nahajajoči se v raznih vojašnicah. Pa tudi ti so se končno udali. Govori se, da je padlo v soboto na obeh straneh do 500 vojakov. Med spopadom med Mladoturki in med sultanovimi vojaki so derviši z zelenimi turbani hodili po ulicah in bodrili ljudstvo na odpor proti Mladoturkom. Držeč v rokah svete knjige so ljudi pozivali na boj proti Mladoturkom. Mladoturški vojaki so te dervise polovili in jih deloma postreljali. Tudi vojaštvo, nahajajoče se v Ildiz Kiosku (sultanova palača) in po vojašnicah nahajajočih se v okolici sultanove palače so se nekoliko časa branili proti mladoturškim četam, a so se kmalu podali in tudi na Ildiz Kiosku je zavihrala bela zastava. V nedeljo je zavladal v Carigradu, katerega so se mladoturške čete popolnoma polastile, popolen mir in ni bilo več čuti streljanja. Nad Carigradom je sedaj proglašeno obsedno stanje in Šefket paša je neomejen vojaški diktator v Carigradu. O sultanu pa pošiljajo v svet najrazličnejša poročila, ki si pa drugo drugemu ugovarjajo. Nekateri hočejo vedeti, da ga bode parlament uže v današnji seji odstavil ter proglasil njegovim naslednikom Rehada, ki bi nastopil vladanje pod imenom Mahomed V. Sedanjemu sultanu pa bi se odkazala posebna palača, v kateri naj bi mirno preživel zadnje dni ter premišljeval minljivost vsega posvetnega. So zopet drugi, ki hočejo vedeti, da se sultan Abdul Hamid sploh več ne nahaja med živimi. Najnovejša poročila pa pravijo, da sultan Abdul Hamid sploh ne bode odstavljen ter da ostane na svojem mestu in sicer pod sledečimi pogoji: Sultan Abdul Hamid bi ostal na svojem mestu le navd

novega preobrata, poskrbelo se bode za to tako-le: Zidovje, ki obkoljuje sedaj Ildiz, se podre do tal in se popolnoma odpravi; velika vojašnica v Ildizu, v kateri se je nahajala druga vojaška divizija, broječa 20.000 mož, se istotako poruši. Straža sultanove palače se zniža na jedno samo stotnijo, ki se bodo vsaki dan menjavala in ki bode sestavljena iz vojakov cele carigrajske posadke; sultan bode moral iz lastnega pokriti stroške, ki so se natekli vsled prihoda solunskih vojakov v Carigrad; poleg tega bode moral podariti turškemu narodu 50 milijonov turških lir, ki bodo morale biti naložene v zunanjih denarnih zavodih in ki se bodo uporabile za zboljšanje gospodarskih razmer v cesarstvu. — Ker vlada sedaj mir, se je parlament preselil iz Sv. Štefana v Carigrad.

Darovi.

Za „Šolski Dom“

je došlo našemu upravnistvu: O priliki pripetja častne kolajne na prsi g. Ivanu Vižintinu v Rubijah nabrali v gostilni Ivana Peliconi na gostilničarjev predlog 1072 K, nadalje še 26 vin. za pesem „Čuk se je oženil“. (Ob tej priliki daroval M. Perozzi, obč. tajnik 1 K za „Sl. sirotišče“.) — Hvala!

Domače in razne vesti.

V Podgori se je imel vršiti minulo nedeljo, kakor smo naznanili, javen shod, katerega so sklicali tamošnji krščanski socialni delavci. A uže naprej se je vedelo, da se ne bo moglo javno zborovati, kajti socialni demokratje so se pripravljali, da tudi brez nobenega povoda shod onemogočijo, kar so tudi storili. Podali so se v ospredje dvorane, na čelu jim dr. Tuma, ki so kakih 20 minut mirno poslušali dr. Kreka, ki je popolnoma stvarno govoril o delavskem starostnem zavarovanju. Ker niso mogli socialni demokratje najti na Krekovem govoru nič kaj takega, ob čemur bi se lahko spodtaknili, se je vzdignil njih vodja dr. Tuma, ki je sedel v ospredju in zapustil dvorano. Ko so videli rdeči sodrugi dr. Tumo, da zapuša dvorano, so jeli še oni odhajati, in med splošnim vriščem in vpitjem, katero so povzročili navzoči liberalci so se odstranili. Povoda niso imeli nobenega za vprizorjeno demonstracijo, a so to storili vsled tega, ker so videli, da se je dr. Tuma odstranil, in so jim je bil migljej shod onemogočiti, kar se jim je tudi posrečilo. Vsi pa se niso odstranili, ostalo jih je v dvorani še nekaj, ki so z žvižganjem in kričanjem preprečili nadaljno zborovanje. Nato so imeli krščanski socialci zaupen shod, enako tudi socialni demokratje. — Pametni možje so obsojali nelep nastop socialcev, posebno ker niso imeli nobenega povoda za demonstracije. Pustiti govoriti so imeli govornika, in ako bi govoril kaj takega, kar bi jim ne bilo po godu, govornika stvarno pobiti. Tukaj se je pokazalo, koliko je socialcem v družbi z liberalci mari dobra stvar. — Čemu demonstrirati proti onim, ki dobro stvar zagovarjajo in resnico? Ali tem ljudem ne gre za drugo, nego za njih lastne osebe in za njih lastne žepe. Le žalostno je, da je naše ljudstvo še tako nerazsodno, da jim gre na limanice, mesto da bi poslušalo može, ki mu dobro hočejo.

Umrli je v soboto po noči v Gorici namestništveni podpredsednik v pokoju Alojzij vitez Bosizio pl. Thurnberg Jungenev v 73. letu svoje dobe. Pokojnik je služboval najzadnje in sicer od 1888 pa do 1901 v Gorici kot voditelj c. kr. okrajnega glavarstva. Sam na sebi dober človek je vendar prepustal svojim podrejenim uradnikom, da so zlasti o priliki državnoborskih volitev l. 1897 marsikaj počenjali, kar je

Tridnevniča v cerkvi sv. Ignacija v Gorici. — Prihodnji četrtek dne 29. t. m., v petek dne 30. t. m. in v soboto dne 1. maja bodo v cerkvi sv. Ignacija misijonski govori za slovensko delavstvo in sicer ob 5. uri zjutraj in ob 7. in pol zvečer. Govoril bo P. Klement s sv. Gore pri Gorici, ki se je pravkar vrnil z Westfalskega, kjer je imel sv. misijon za slovenske delavce, ki se nahajajo v tamošnjih rudnikih in tvornicah.

Te tri dni se bo brala v cerkvi sv. Ignacija po ena sv. maša za umrle ude „Slovenskega katol. delavskega društva“ in društva „Skalnica“.

V nedeljo dne 2. t. m. bo ob 3. in pol zjutraj sv. maša in potem skupno sv. obhajilo. Ob 4. in pol procesija na sv. Goro. Na sv. Gori bo imel okolu 9. ure govor č. g. župnik Rojec. Po govoru bo sv. maša in potem litanijske s sv. blagoslovom.

Glede sv. odpustkov veljajo določbe rimskega papeža Leona XIII. Po teh določbah dobe popolni odpustek enkrat v letu vsi verni, kadarkoli obiščejo sv. Goro, prejmejo sv. sakramente in molijo po namenu sv. Očeta za sv. katol. cerkev, in odpustek 200 dni, kadarkoli le obiščejo v milosti Božji svetogorsko cerkev.

V cerkvi sv. Ignacija in na sv. Gori bo preskrbljeno v soboto zvečer in v nedeljo za zadostno število spovednikov. Kdor ni še zadostil cerkveni zapovedi glede velikonočnega obhajila, naj opravi sedaj!

Lahi in učenje slovenskega jezika.

Te dni se razpravlja po goriških laških listih o uprašanju, naj se li goriški Lahi učijo slovenskega jezika ali ne, ali jim je potreben za vsakdanje življenje ali ne. Laški radikalci in liberalci so se izrekli za to, da Lahom ni potreba se učiti slovenskega jezika in da lahko izhajajo brez znanja istega. Nasprotno stališče pa zavzema neki drugi laški list v Gorici, ki dokazuje goriškim laškim liberalcem in radikalcem, da so na krivi poti, na poti, ki ne more pospeševati blagostanja goriškega mesta. List z jasno besedo dokazuje laškim liberalcem, naj vendar enkrat priznajo, da mesto Gorica živi od slovenskega dela dežele. Od Furlanije mesto Gorica ne dobi skoraj nič ali le malo, kajti Furlani kupujejo potrebščine v Trstu in v drugih furlanskih trgih, v Korminu, Gradišču, Červinjanu, Tržiču itd., koder dobivajo blago direktno iz Trsta. Gorica ima torej največjo oporo v slovenskem delu dežele. Kaj bi bila Gorica, ako bi jo slov. del dežele zapustil, oziroma ako bi si Slovenci nabavljali potrebščine kje drugje! Ugonobljena bi bila. Zatorej pravi italijanski list, je neobhodno potrebno, da se Lahi učijo slovenskega jezika, ki jim je potreben kakor ribi voda. Ali ne vidijo Lahi, kako Slovenci v Gorici napredujejo, kako se organizujejo, ustanavljajo razna podjetja, trgovine, in danes so uže tako napredovali, da nas Lahe v marsičem uže prekašajo. Ali ni mogoče, pravi dalje list — da Slovenci danes ali jutri obrnejo hrbet goriškim laškim trgovcem in se bodo stregli izključno pri svojih rojakih? In kaj po potem? Kdo bo tepen? In komu se bodo imeli za to zahvaliti goriški laški trgovci? Tistim laškim zasleplencem, ki pravijo, da Lahom ni treba se učiti slovenskega jezika. A pri tem je še to žalostno, da ne bodo s tem prizadeali le laški trgovci in obrtniki, marveč tudi drugo laško meščanstvo, ki je pri tem povsem nedolžno. Zato svetuje laški list Lahom, naj se le pridno učijo slovenskega jezika! Le pogledjte Slovence, kako lepo govorijo laški in postrežejo v svojih trgovinah laške odjemalce v laškem jeziku. Mari škodi Slovincem znanje laškega jezika? Tudi uradniki laške narodnosti bi se morali učiti slovenskega jezika, sicer ne bodo mogli dobiti služb na Goriškem, kjer je večina prebivalstva slovenske narodnosti.

niki ne potrudi, da bi se naučili slovenščine? Saj pravi pregovor: kolikor jezikov kdo zna, za toliko mož velja!

Tako nekako laški list. — Nas pa malo briga, ako se Lahi uče našega jezika ali pa ne!

Slovensko gledališče v Gorici. — Danes se igra slavna italijanska drama „Nepošteni“ (I disonesti), odlikovana od italijanske vlade, spisal Gerolamo Rovetta. V četrtek, dne 29. aprila se uprizori izvrstna francoska burka „Dobri sodnik“, ki dosega povsod največje uspehe in spada med najzabavnejša in najboljša dela A. Bissona. Glavno ulogo preiskovalnega sodnika igra g. Povhe. Velike vloge imajo tudi gg. Nučič, Iličič, Bohuslav, Križaj in Molek in izmed damgdč. Thalerjeva, ga. Bukšekova, gdč. Kavcka in gdč. Winterova. Opozarjamo torej slavno goriško občinstvo, ki se hoče pošteno zabavati, na to burko. — V soboto, dne 1. maja se igra tragedija iz dijaškega življenja „Red iz npravnosti“ od Adolf Schwyerja, opozarjamo cenjeno dijaštvo in njih stariše oziroma odgojitelje na to zanimivo novost. V nedeljo, dne 2. maja bo poslovilna predstava, burka „Ugrabljene Sabinke“.

Slovensko gledališče. — Manjša družba igralcev slov. dež. gledališča v Ljubljani prireja sedaj v „Trgovskem domu“ v Gorici večinoma prav dobro naštudirane predstave. Zadnjo nedeljo zvečer so dali veseloigro „Vročatla“, ki ji je avtor češki pisatelj V. Štech in ki je rezka satira na tisto neslano rodoljubimkanje našega časa. —

Z nervozno navdušenostjo se širom domovine snujejo veselice, vršijo seje na seje ena bolj narodna od druge, nabirajo pošne znamke, prodajajo razglednice in užigalice in narodni kolek, prirejajo vzleti in predavanja, sadijo društva, sejejo kričave organizacije, kuhajo črni naklepi zoper ljutega sovraga itd. itd. In vsak, ki je kakor si boji udeležen pri tej komediji, tišči v žepu že likvidirano pobotnico za narodne zasluge: Peter bi moral kot poslanec na cesarski Dunaj, Pavel bi hotel domovini drago prodajati svoj slabi gramoz, gospodična Slavica bi rada ujela ženina itd. Pa honny soit, qui mal y pense, saj je vse — za narod!

Igralo se je vseskozi dobro in občinstvo, osobito mladina, ni štedilo s smehom in z aplavzom.

Obisk? Vedno ista pesen: tisti, ki bi hoteli priti, menda ne zmorejo; tisti, ki bi zmogli, — menda ne marajo. — Vročatla — ka-li?

Vinska kupčija na Vipavskem je postala v poslednjem času jako živahna. Na Vipavsko je prišlo v drugi polovici aprila mnogo vinskih kupcev in krčmarjev, ki so pokupili mnogo vina. S češkega, Moravskega in Šlezije, kjer se je vipavsko vino jako priljubilo, dohaja vedno več naročil. Tako poroča „Slovenec“.

V Rupi se je vršila v nedeljo veselica tamošnjega na novo ustanovljenega izobraževalnega društva „Danica“ ob lepi udeležbi občinstva. Nastopili so mirenški, števerjanski in goriški telovadci, katerih vseh je bilo do 60. Proste vaje s spremljevanjem godbe so lepo izvršili, enako je skupina telovadcev na drogu in bradlji pokazala svojo zmožnost. Po telovadbi se je pričel izvajati vspeled, ki se je izvršil v splošno zadovoljnost.

V Dornbergu bo imelo „Slov. kat. izobraževalno društvo“ dne 2. maja ob 3. popoldne v občinski dvorani predavanje. Predaval bo g. dr. Anton Breclj iz Gorice o pojavih raznih boleznih in prvi pomoči ter o marsičem drugem potrebnem. K zanimivemu predavanju so vlijudno vabljeni vsi člani in članice društva. Odbor.

Vabilo k prvi veselici, katero priredi „Marijina družba“ v Grgarju v nedeljo, dne 2. maja 1909, ob 7. uri.

Spored: 1. Anton Kosi: „Slovenka sem“, dvoglasen ženski zbor. 2. Pozdrav. 3. Anton Kosi: „Venček slovenskih narodnih pesmi“, troglasen ženski zbor. 4. Vinko Vodopivec: „Na Skalnici“ ali „Začetek božje poti na sv. Gori“. Dve sliki. 5. Anton Kosi: „Želja“, troglasen zbor. 6. Deklamacija: „Otrok Marijin pred nebeškimi vrati“. 7. „Najdena hči“, prosto po nemškem J. Štrukelj. Igrokaz v treh dejanjih. 8. Dr. G. Ipavec: „Predica“, prizor s petjem. Sedeži prve vrste i K, druge vrste 70 vin., stojišča 40 vin. — V slučaju slabega vremena se veselica vrši prihodnjo nedeljo. — K obilni vdeležbi vlijudno vabi

„Marijina družba“.

Poskušen samomor. — V nedeljo zvečer se je vstrelil v mestnem vrtu v Gorici neki 22-letni natak Mohor Nodus, iz Trsta, a ne do smrti. — Vstrelil se je v desno senco. Težko ranjenega so prenesli v goriško bolnišnico.

Tiskovna pomota. V vabilu na letni občni zbor „Centr. posoj.“, katero smo priobčili v zadnji številki našega lista, se je urinila neljuba pomota. Stati bi moralo: „Centralna posojilnica registrovana z omejeno zavezo“ in ne z neomejeno zavezo.

Za rezerviste. — Z ozirom na to, da se je konečno vendarle pričelo z prevažanjem rezervistov iz Bosne itd., in da se bo morda več tisoč mož v dosedaj primernih službenih mest obrnilo za posredovanje do družbe avstrijskega srebrnega križa, prosi predsedstvo družbe avstrijskega srebrnega križa, da se prosta mesta nemudoma naznanijo nadomestnemu bataljonskemu kadru, dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu in končno tajništvu družbe Dunaj I, Stubenring 8—10, (poslopje trgovske in obrtniške zbornice.)

Nove plačilnice za vplačevanje davkov. — Glasom ministerske naredbe z dne 19. marca 1909, objavljene v državnem zakoniku z dne 30. marca 1909 pod št. 45, izdajale se bodo počenši z dnem 1. maja 1909 namesto rdečih vplačilnic za plačilo davkov in drugih javnih davščin potom c. kr. pošne hranilnice, ki so bile uvedene in dane v promet po 7 vinarjev z ministersko narebo z dne 2. novembra 1900, drž. zak. št. 191, pri c. kr. pošnih uradih, c. kr. pošno-hranilničnem uradu in pri prodajalcih pošnih vrednostnic nove plačilnice, kos po 2 vinarja, ki se razločujejo od starih vplačilnic posebno potem, da so brez dopisnice.

Drobtinice.

Kako sultan živi. — Znano je, da je sultan bil vedno v strahu za svoje življenje. Čudno je, da ponoči nikdar ne spi, ampak celo noč dela in po dnevi počiva. Vsi prostori, kjer prebiva, morajo biti sijajno razsvitljeni, da ni najmanjše sence, ker se vedno boji atentatov. Vsako jed, vsako pijačo pokusi pred sultanom njegov dvorni služabnik vpričo njega, potem šele sultan uživa. Njemu posebno priljubljena jed so dunajski „salztangelni“. Ker se pa boji zastrupljenja, je nalašč z Dunaju naročil posebnega peka, ki je na neki bojni ladji strogo nadzorovan pekel te vrste kruh za sultana dan za dnem. Kako mu pa v teh dneh teknejo, ne vemo.

Prebivalci mesta New York so leta 1908 narasli za en milijon in znaša njih število sedaj 4 in pol milijona. — Med njimi je 1.800.000 Nemcev, 1.200.000 Ircev in 750.000 židov. Proračun mestnih letnih stroškov znaša 680 milijonov kron.

Ruski kmet iznašel stroj za letanje po zraku. — „Rusko Slovo“ poroča, da je ruski kmet Vasilij Tkačenko s postaje Pliski na železnici Moskva-Vorones iznašel priprosto, a jako praktično napravo za letanje po zraku. Izumitelj da je s tem strojem priletel v eni uri 16 vrst od vasi Belmačevsk do postaje Pliski. Tako se je

Krojaška zadruga GORICA.

Za poletni čas

so ravnokar došle razne v velikanski izbiri krasne novosti

MODNEGA BLAGA

za ženske in moške obleke, zephyr za bluže in moške srajce, barve so garantirane.

V zalogi ima tudi rumberško in šlezijsko platno, namizne prte, serviete, brisalke, žepne robce, blago za neveste, za hotele in restavracije itd.

Vabim vse P. N. odjemalce najspostljivejše v našo trgovino.

Prepričali se bodo, da je naša tvrdka

P R V A

ne le po kakovosti blaga, ampak da smo tudi neprekosljivi kar se tiče

dobrega ukusa.

Zagotavljam Vas točne in solidne — postrežbe in nizkih cen. —

Zato prosim, da si ogledate našo novo trgovino in zalogo.

Z odličnim spoštovanjem

udani

Teodor Hribar.

Vabilo

k

IX. rednemu občnemu zboru „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,

registrovane začrtege z omejeno zavezo

ki se boče vršil

dne 10. maja t. l. ob 10. uri predpoludne v posojilnični posvetovalnici.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega sklepa 1908, in določba o uporabi dobička.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Sprememba pravil.
7. Poročilo o reviziji.
8. Slučajnosti.

Odbor.

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega doma“

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo

Naznanilo.

Uljudno naznanjam sl. občinstvu, da sem otvoril v Gorici — v bližini „Trgovskega doma“ — Tekal. Josipa Verdija št. 26 veliko moderno, na novo urejeno

trgovino z urami

žepnimi, stenskimi, budilkami itd., zlatnino in srebrnino, gramofoni in optičnimi predmeti. Istotam izvršujem različna v svojo stroko spadajoča popravila — z vso natančnostjo za kar jamčim se svojo prakso in znanjem, ki sem si je pridobil v dobi 17 let. — Slavnemu občinstvu zagotavljam torej vedno točno in solidno postrežbo po zmernih cenah.

V nadi, da me poseti sl. občinstvo prav mnogo-brojno, se priporočam ter bilježim z najodličnejšem spoštovanjem

Aleksander Ambrožič,
urar in trgovec
v Gorici, Tekališče Jos. Verdija 26.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznico

v Gorici
ulica della Croce šte. 6.

Stavbena tvrdka
Znidarčič & Stepančič
Gorica.
Tržaška ulica številka 29.
se priporoča sl. občinstvu in drugim korporacijam za izdelovanje vsakovrstnih stavbenih del.
Prevzema nadzorstvo in izdelovanje načrtov ter statičnih računov.
Za obila naročila se toplotno priporočata
Znidarčič & Stepančič.

CENJ. DAME IN GOSPODJE — POZOR!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva prišla do prepričanja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Original-Viktoria stroji delajo še po 10 letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original-Viktoria stroji so najpripravnější za umetno vezenje (rekamiranje). Tvrdka stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh dosedaj obstoječih tovarov.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priliko ogledati si pred nakupom „Original-Viktoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Viktoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orožja, municije in vseh lovskih priprav pri tvrdki,

Kerševani & Čuk — Gorica Stolni trg (Piazza Duomo) št. 9.

Oho

veni vidi vici!

Ponovljena in povečana trgovina svetovno znanih čevljev in klobukov tvrdke

J. Medved

Gorica

je otvorjena v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“.

Ocenjevanje omenjenih premetov prepusti tvrdka onim ki se jih poslužujejo že od početka, kar daje dovolj garancije da bode podjetje vsestransko napredovalo.

Kdor želi biti dobro postrežen poslužuje naj še novega podjetja

OHO!

Loterijske številke.

24. aprila.

Trst	8	26	50	39	35
Linc	84	66	22	74	13

Epilepsija.

Kdor trpi na epilepsiji, bolezen sv. Valentina in na drugih sličnih boleznih, ta naj se obrne na privilegirano lekarno Schwanen-Apotheke, Frankfurt A. M. Tu dobi tozadevno brošuro brezplačno.

